

Bellmanshuset – Gröna Lund

Bellmanshuset, akvarell signerad Carl W. Blom 1882.

I Djurgårdsstaden mellan Långa gatan, Allmänna gränd och Djurgårdsvarvet låg en gång en vacker trädgård, så lummig och grön att den fick ge namn åt hela kvarteret – kv. Trädgården. Den anlades på 1710- och 20-talen som en del av en malmgård. Huvudbyggnaden, kallad Mjölnergården, uppfördes som ett timmerhus strax ovanför dåvarande strandlinjen. I slutet av 1750-talet byggdes ytterligare ett hus på tomten, i dag kallat Bellmanshuset. Byggnadernas likhet – rödfärgade tvåvåningshus med frontespis och loftgång – har gjort att de ofta förväxlats. Den grönskande trädgården gav enligt traditionen namn åt det utvårdshus som så småningom sägs ha drivits där – Gröna Lund, ombesjunget av Carl Michael Bellman. Nu är trädgården borta men husen finns fortfarande kvar trots att många år har gått och Bellmans tid sedan länge försvunnit in i historiens dunkel, och fakta blandats med myt.

Då Bellmanshuset efter en serie bytesaffärer mellan staten och Stockholms stad kom i statens ägo i början av

1990-talet var det en mycket sliten och nergången byggnad som var i akut behov av vård.

De senaste 100 åren hade huset lämnats i stort sett helt åt sitt öde och nått det stadium då det var färdigt att riva sig självt. Detta betydde även att det aldrig utsatts för någon genomgripande och ödeläggande sanering. Här fanns 250 år av i stort sett aldrig rörda kulturlager som samlats likt årsringar på ett träd. Kanske fanns här det sista orörda 1700-talshuset i Stockholm.

Vid den restaurering som Fastighetsverket nu avslutat har byggnaden behandlats som en fornlämning, och utgångspunkten har varit att så mycket som möjligt av originalmaterial och ytskikt ska bevaras för framtiden. Det har varit viktigt att låta kunskapen om huset växa fram och det har varit viktigt att kunna ompröva fattade beslut. Byggnaden själv har varit vägledande vid restaureringen och genom att lyssna på huset har restaureringen fått mogna fram på ett sätt som gör att Bellmanshusets kulturhistoriska värde i hög grad kunnat bevaras.

Hans Landberg; Redaktör, SFV